

1

HET LABYRINT

Vera was bloednerveus. Nooit eerder was ze zomaar op de eerste de beste trein gesprongen, met alleen wat bij elkaar geraapte kleding en een toilettasje.

Maar wat kon ze anders? Die appjes van haar vader hadden haar hele leven op zijn kop gezet, vooral omdat ze hem daarna niet meer had kunnen bereiken. Ze hadden weliswaar niet vaak contact – zo warm was hun relatie niet – maar haar berichtjes bleven gewoonlijk nooit onbeantwoord.

De hele treinreis vanuit Amsterdam, met een overstap in Parijs, had ze nerveus uit het raam gestaard. Het eerste bericht dat haar vader gisteren gestuurd had was nogal beknopt geweest: *Bijzondere vondst gedaan. Bijgaand fragment van tekst die erbij zat. Kun jij dit lezen?*

Niet veel later was er nog een appje binnengekomen: *Mijn ontdekking trekt ongewenste aandacht. Het lijkt erop dat ik word geschaduwd.*

Dat was alles. Vervolgens was het akelig stil geworden. Vera's brein was meteen op hol geslagen, waarbij allerlei zwarte scenario's de revue passeerden. Was hij bedreigd? Ontvoerd? Of erger? En wat was er zo belangrijk aan die tekst?

De foto die Martin bij zijn eerste bericht had gevoegd betrof een uitsnede van een vel perkament. Het fragment was geschreven in middeleeuws Latijn, een taal die ze inderdaad kon lezen, dat wist haar vader ook wel. Het verbaasde haar echter hoe slordig de

tekst was geschreven. Dat zag je niet vaak, omdat die taal destijds vooral door wetenschappers en intellectuelen werd gebruikt. Misschien was het een slechte kopie, of had iemand het met veel haast geschreven. Sommige woorden waren enigszins vervaagd, maar het grootste deel had Vera zo kunnen ontcijferen. Dat was immers haar vak, zelfs haar hobby. Maar waarom had hij dan niet de hele tekst gestuurd? Zonder context was het vertaalde stuk nogal nietszeggend.

Het plotselinge zicht op de kathedraal, kort voordat de trein in Chartres arriveerde, trok haar uit haar overpeinzingen en monterde haar een beetje op, zoals ook de vorige keren dat ze hier was geweest. Toen ze het station achter zich liet, kregen de zorgen echter weer snel de overhand. Ze sjoerde haar rugzak vast en liep met haar gebruikelijke ferme tred het stadje in.

Een stadje, meer was het feitelijk niet. Alles was compact en beloopbaar. Ze had zich altijd verbaasd over de bescheiden omvang van Chartres, de modale provinciestad die zo'n bovenmodale kathedraal huisvestte. Maar daar was een goede reden voor, wist ze inmiddels.

Het was druk op straat. Het schemerde al en de mensen haastten zich voor wat late boodschappen de winkels in en uit, goed ingepakt tegen de frisse wind. Het waren vooral lokale bewoners, schatte ze. Het was al laat in september en toeristen waren nu minder dik gezaaid dan tijdens de zomermaanden.

Vera negeerde de zijdelingse blikken die haar soms ten deel vielen. In Nederland vielen haar rode haar en lange lijf al op, maar hier in Frankrijk, waar men doorgaans toch wat kleiner was, trok ze nog meer de aandacht. Ze was echter sinds haar schooljaren al gewend uit de toon te vallen.

Hoewel haar laatste bezoek alweer een tijdje geleden was, kende ze de route naar Martins woning uit haar hoofd. Haar vader huurde een mooi appartement in de pittoreske benedenstad, aan het water. Hij was bouwkundig ingenieur en verdiende goed als een van de opzichters bij de jarenlange restauratie van de kathedraal.

Na een behoorlijke afdaling kwam het appartementengebouw in zicht. Bij iedere stap die ze dichterbij kwam begon haar hart harder te bonzen. Zou hij thuis zijn? En hoe zou hij dan reageren op haar onverwachte komst? Hij zou haar verwijten overbezorgd te zijn, dat

wist ze nu al, maar dan had hij maar niet zo'n mysterieus berichtje moeten sturen en vervolgens onbereikbaar blijven.

Er brandde geen licht. Toch belde ze eerst aan, voor de zekerheid, maar het bleef stil. Vera viste de sleutel uit haar zak die Martin haar gegeven had toen ze voor de eerste keer bij hem gelogeerd had. Ze opende de deur en liep naar binnen.

Toen ze vanuit de gang de zitkamer betrad, deed ze van schrik weer een stap terug. Alles was overhoopgehaald!

Laden van kasten stonden open, kussens van het bankstel lagen op de grond en bijna niets bevond zich op de plek waar het hoorde. Als verdoofd liep ze door naar de keuken, zijn slaapkamer en de logeerkamer. Ook die waren duidelijk doorzocht. Kleding lag op de grond waar zijn slaapkamerkasten waren geopend, alleen zijn pakken hingen er nog. Zelfs de matrassen waren van de bedden gehaald. Op de grond vond ze haar vaders Rolex. Wie dit ook had gedaan, ze waren blijkbaar niet op zoek geweest naar dure spullen. Ook in de badkamer was het een puinhoop.

Terug in de zitkamer gooide ze een kussen op de bank en plofte erop neer. Even staarde ze wezenloos voor zich uit. Wat nu? Ze moest de politie bellen! Maar wat moest ze zeggen? Het was allemaal zo verwarrend. Nu werd ze pas echt bang. Waar zou haar vader zijn? Leefde hij nog wel?

Het gesprek met de politie was kort. Ze zouden later vanavond iemand langssturen voor sporenonderzoek. Voor nu was het advies om niets meer in het appartement te verstoren en hun komst af te wachten.

Vera keek verloren om zich heen. Martins aanwezigheid was hier overal voelbaar... en zichtbaar. Ze zat tegenover de 'fotomuur' waar hij zo trots op was. Daar hingen foto's en documenten die moesten getuigen van zijn geslaagde leven. Diploma's, oorkondes en een tiental versies van haar vader: een lange man met grijzend haar en een onmiskenbaar charisma. Martin poserend naast een kardinaal, Martin met een burgemeester, Martin voor een van zijn gerestaureerde godshuizen, Martin op een golfbaan met een gewonnen trofee. Kortom, het was een ode aan hemzelf. In gedachten had ze het altijd de 'wall of fame' genoemd.

Ze zag zichzelf slechts terug op twee foto's. Eén van haar diplo-

ma-uitreiking op de universiteit en één als peuter, samen met haar moeder, Emma, die veel te jong was gestorven. Die lieve, mooie vrouw van wie Vera haar rode haar had geërfd. Voor haar was de uit Engeland afkomstige Martin destijds naar Nederland verhuisd. Na Emma's dood was hij nooit meer hertrouwd. Naar eigen zeggen was hij de juiste vrouw niet meer tegengekomen. Volgens Vera's meer cynische interpretatie had hij nooit meer iemand gevonden die hem zó onzelfzuchtig liefhad, die zich zó voor hem wegcijferde.

Martin had zich altijd gedragen alsof hij het middelpunt van het universum was. Een universum waarin Vera voor haar gevoel nooit verder was gekomen dan een figurantenrol. Desondanks gaf ze om hem. Hij was altijd in haar leven geweest, als enige naaste. En de gedachte dat ze hem misschien zou moeten missen greep haar naar de keel.

Toen viel haar oog op een stapel suikerzakjes in een kom naast het koffiezetapparaat, waar met grote letters Auberge du Centre op stond. Als Vera zich niet vergiste was dat de herberg waar Martin regelmatig ging eten. Zo'n plek waar weinig toeristen kwamen. Ze was er ook weleens geweest.

Martin kende de eigenaresse goed. Erg goed zelfs. Misschien wist die vrouw meer?

Als ze dan toch moest wachten op de politie, dan maar in een warme herberg. Ze kon wel wat gezelschap gebruiken.

Vera verliet het appartement via de achterdeur en begon aan de klim naar de bovenstad. Ze kon het niet laten af en toe over haar schouder te kijken. Sloeg de paranoia nu al toe? Ze haalde de muts die ze uit een impuls had meegenomen uit haar rugzak en trok die over haar hoofd, vooral om haar rode lokken te verbergen. Ze wilde niet méér opvallen dan noodzakelijk.

Al snel zag ze de contouren van de kathedraal boven zich uit torenen. De bewuste herberg lag letterlijk in de schaduw van het imposante gebouw, herinnerde ze zich, ergens in de wirwar van straatjes eromheen.

Ze voelde zich nog steeds onrustig, maar ze had niet de indruk dat ze gevolgd werd, voor zover ze dat dan kon zien. Want echte professionals zouden zich niet laten zien, toch? Het was een surrealistisch gevoel, die angst voor spiedende ogen.

Na enig gezoek bereikte ze de eetgelegenheid, die in een rustige

straat lag. Warm licht stroomde haar tegemoet uit ouderwets aan-
doende blokramen, geflankeerd door verweerde luiken. Vera ging
aarzeland naar binnen en nam het gedateerde interieur in zich op.
Het was niet druk. Een paar oudere mannen slurpten van een pilsje
of een cappuccino met echte slagroom. Een enkeling zat al achter
een dampend bord. In een hoek zat een jong stelletje dat alleen
aandacht had voor elkaar. Haar vader was nergens te bekennen.

Even wist ze zich met haar houding geen raad, tot leedvermaak
van de gasten, zo beeldde ze zich in. Ze trok haar muts van het
hoofd en schudde haar lokken los, al was het maar om even tijd te
hebben om na te denken.

Van achter de bar kwam een vrouw op haar af. Ze bekeek Vera
met een moederlijke frons en toen met een blik waarin al snel her-
kenning gloorde. ‘Vera?’ vroeg ze, met die typisch Franse tongval
die haar naam heel anders deed klinken dan in het Nederlands of
Engels.

Vera knikte bedeesd. ‘Sorry, ik ben uw naam even kwijt.’

‘Manon.’ De vrouw greep Vera bij de arm en trok haar mee naar
achteren. Etensgeuren en pannengekletter verraadden de nabijheid
van de keuken. ‘Kom je voor jouw vader?’

‘Hoe weet u...’ begon Vera. Ze schraapte haar keel. ‘Hij reageert
niet meer op mijn berichten en ik wil hem graag spreken.’ Op dit
soort momenten was ze extra blij met haar goede beheersing van
de Franse taal.

‘Hij is hier,’ zei Manon. Ze klonk ietwat geïrriteerd. ‘Sinds giste-
ren al. Hij heeft me niet verteld dat hij jou verwachtte.’

Godzijdank! Vera voelde zich ineens tien pond lichter.

‘Als je hem wilt zien, hij is boven. Trap op, tweede deur links. Ik
zou eerst even kloppen, hij is nogal schrikachtig momenteel.’ Ze
zuchtte. ‘Ik word er zelf ook een beetje nerveus van.’

‘Reuze bedankt.’ Vera beklom de trap en volgde Manons aan-
wijzingen.

Martin keek verrast op toen ze even later zijn kamer betrad. Hij
zat aan een tafel bij het enige raam. De gordijnen waren gesloten
en een leeslamp bescheen papieren, een iPad, een thermoskan en
een hele verzameling lege koffiekoppen. Verder bevatte de ruimte
niet meer dan een bed en een wastafel.

Martin stond op, waarbij zijn lange lichaam zich stram ontvouw-

de. Hij was bijna zestig, en dat was soms te merken, hoe hardnekkig hij dat ook altijd ontkende.

Vera deed haar rugzak af en liep naar hem toe. ‘Dag pa,’ zei ze. Ze sprak Engels, want Martin had nooit de moeite genomen Nederlands te leren. Ze omhelsde hem op de enigszins afstandelijke manier die tussen hen gebruikelijk was.

‘Waarom ben je hierheen gekomen?’ vroeg hij geërgerd, terwijl hij haar gebaarde tegenover hem plaats te nemen. ‘Daarmee breng je me alleen maar in gevaar.’

‘Wat denk je zelf?’ zei ze, oprecht kwaad. ‘Eerst laat je weten dat je gevolgd wordt, en vervolgens ben je onbereikbaar. Ik maakte me zorgen.’ Misschien lag het aan de schaarse verlichting en de gesloten gordijnen, maar ze kreeg de indruk dat haar vader er enigszins grauw uitzag, met wallen onder zijn ogen en het begin van een stoppelbaard. ‘Je ziet er niet op je best uit,’ vervolgde ze. ‘Slaap je wel?’

‘Maak je over mij maar geen zorgen.’

‘Dat doe ik wél, pa. Hoe gaat het met je hart?’

‘Die pacemaker werkt prima.’

Vera schonk zichzelf een kop koffie in uit de thermoskan.

‘Ben je in het appartement geweest?’ Martin klonk gespannen.

‘Ja. Het was er een enorme puinhoop.’

Martin leek niet anders verwacht te hebben. ‘Ben je gevolgd op weg hierheen?’

‘Ik denk het niet.’

‘Maar misschien dus wel,’ mompelde hij. Martin opende het gordijn op een kiertje en tuurde met één oog naar de straat beneden. ‘Ik voelde me hier net weer een beetje veilig,’ zei hij, na een korte scan. ‘Je had thuis moeten blijven.’

‘Dan had je maar op mijn berichten moeten reageren.’

‘Ik heb mijn telefoon weggedaan. Ik denk dat ze die gebruikten om mijn locatie te traceren. Ze wisten tot dat moment altijd precies waar ik was.’

‘Wie wisten dat?’

‘Degenen die achter me aan zitten sinds ik die ontdekking heb gedaan.’

‘Welke ontdekking?’

Hij keek haar een tijdje peinzend aan. Toen zuchtte hij diep. ‘Dat

komt later wel. Nu je hier toch bent, mag je eerst die tekst voor me vertalen.'

Vera's blik viel weer op de papieren op tafel. Ze herkende het stuk perkament waarvan ze eerder de uitsnede had ontvangen. Het zag er onnoemelijk oud uit. Daarnaast lag een volgekrabbeld kladblok.

'En daarna kun je beter maar weer snel vertrekken.'

'Geen sprake van.' Vera haalde diep adem. 'Ik heb mijn lessen voor de rest van de week overgedragen aan een collega. Dus ik ga nergens heen.'

'Zoals je wilt,' mompelde hij.

'Verdomme, pa, ik ben geen klein kind meer! Wat is er aan de hand?'

Martin moest van haar gezicht hebben gelezen dat het haar meens was, want hij boog zich naar haar toe, alsof hij bang was zelfs hier gehoord te kunnen worden. 'Goed dan,' zei hij op gedempte toon. 'Al was het maar omdat die informatie handig is om de tekst te kunnen begrijpen.'

'Ik luister.'

'Je kent de crypte van de kathedraal?'

Ze knikte. Ze had de ondergrondse gewelven weleens bezocht. Ze behoorden tot de grootste ter wereld.

'Een paar dagen geleden heb ik daar een muurtje weggebroken. Het was al laat op de dag en de meeste werkers waren al vertrokken, dus ik heb dat karwei toen in mijn eentje afgemaakt. In de ruimte die vrijkwam lag onder meer een vermolmde, langwerpige kist; half verborgen onder een dikke laag stof en gruis. Ik heb die kist meegenomen en geopend. Ik vond dit stuk perkament en een eiken staf van amper een meter. Beide waren buitengewoon goed geconserveerd, gezien hun ouderdom.'

'Een staf?' Ze had van alles verwacht, maar dat niet.

'Dat zei ik, ja. En nu komt het.' Zijn ogen begonnen te glinsteren. 'Er zijn in die staf allemaal symbolen gekerfd. Het eikenhout is ongelooflijk oud en volgens mij is de staf ooit veel langer geweest.'

'Wat voor symbolen?' vroeg ze.

'Natuursymbolen zoals de zon, de maan, bladeren, wolvenhoofden en bomen. En dat is misschien minder vreemd dan het lijkt. Je weet dat de locatie van de kathedraal altijd al een plaats is geweest

van bijzondere krachten, een plaats van verering. Tweeduizend jaar geleden was hier schijnbaar al een druïdeheiligdom. De staf stamt waarschijnlijk uit die tijd.'

Vera trok verrast haar wenkbrauwen op. Zó oud? Zelf had ze de bijzondere energie van de kathedraal ook ervaren, vooral op het labirint dat in de vloer van het godshuis was aangebracht. Als je je handen naar de vloer uitstreckte leek het net alsof je op watten duwde, het was heel ongewoon. Toch klopte hier iets niet. 'Maar de druïden spraken toch helemaal geen Latijn?' zei ze. 'Waarom zat er dan een tekst bij in die taal?'

'Geduld,' mompde Martin. 'Dat wordt nog wel duidelijk. Kijk, normaal gesproken had ik deze vondst gewoon doorgegeven aan de hogere instanties, maar iets weerhield me daarvan. De staf bezat een vreemde innerlijke kracht. Het was geen dood hout, maar het voelde... levend, alsof het een bepaalde energie uitstraalde. Bij aanraking leken de symbolen zelfs op te lichten, ze werden bijna fluorescerend. Ik heb nooit eerder zoiets gezien. Het was beangstigend, verbijsterend.' Hij schraapte zijn keel, en ineens kwam er een onzekerheid in zijn ogen die ze niet van hem kende. Normaal gesproken haatte hij iedere uiting van zwakte, ook bij anderen. Zelfs bij haar. Ergens vond ze het mooi om dit nu te zien, het maakte hem menselijk.

'Dus je hebt de vondst niet gerapporteerd,' concludeerde ze, 'maar de staf en het perkament meegenomen.'

Hij knikte. 'Ik wilde ze eerst zelf onderzoeken, zonder dat de kerkelijke autoriteiten zich ermee zouden bemoeien. En ik voelde me daarbij moreel niet bezwaard, want het was duidelijk een heidens voorwerp, geen christelijk relik. Maar toen begon de ellende. De volgende ochtend al kreeg ik een telefoontje. Het was een man die zich niet introduceerde, maar die wist dat ik die kist in mijn bezit had gekregen. Hij stelde voor om ergens af te spreken en de kist van me over te nemen. Hij wilde er zelfs een behoorlijke vergoeding voor betalen. Het had allemaal een wat dreigende ondertoon, in de zin dat ik maar beter kon meewerken. Ik hield me van de domme, uiteraard, en ontkende ergens van af te weten. Het bevestigde echter mijn vermoeden dat ik iets heel bijzonders in handen had.'

'Hoe wist die man dat je die spullen had?'

Martin haalde zijn schouders op. ‘Geen idee. Misschien heeft toch iemand gezien dat ik de kist uit die ruimte meenam.’

‘Dus iemand heeft je verklikt?’

‘Waarschijnlijk,’ verzuchtte hij. ‘Thuis probeerde ik die tekst te vertalen, maar dat was lastig, ondanks mijn basiskennis van het Latijn. Daarom stuurde ik je een appje en ging even weg voor een snelle boodschap. Toen merkte ik dat mijn huis in de gaten werd gehouden en dat ik gevolgd werd. Vandaar dat tweede appje.’

‘Waarmee je me de stuipen op het lijf joeg,’ mompelde ze.

‘Blijkbaar,’ mompelde hij. ‘Ik wilde gewoon dat je het wist, voor het geval me iets zou overkomen. Want kort daarna heb ik mijn telefoon weggedaan en ben ik via de achteruitgang gevlucht, met tekst en staf verstopt onder mijn jas. Ik heb de staf verborgen op een plek waar ze hopelijk het allerlaatst zullen zoeken, ergens in een nis in de kathedraal, buiten het gebied dat gerestaureerd wordt en buiten het zicht van camera’s. Toen ben ik hier ondergedoken.’

Het verbaasde Vera dat haar vader zoveel risico’s had genomen voor het veiligstellen van die staf. Zelf had ze altijd al belangstelling gehad voor spiritualiteit, maar Martin vond dat doorgaans zweverig gedoe. Zijn liefde voor de restauratie van kathedralen kwam vooral voort uit een fascinatie voor hun constructie, niet uit een diepgeworteld geloof.

‘Je weet zeker dat je je niet vergist?’ vroeg ze. ‘Dat je echt te maken hebt met iets... bovennatuurlijks?’ Hij slikte toch medicijnen? Hadden die misschien invloed op zijn brein?

‘Ik heb ervaren wat ik heb ervaren,’ zei hij kortaf. ‘Mijn zintuigen werken nog prima.’

‘Ik geloof je,’ zei ze bezwerend.

Een klop op de deur deed haar verstijven, een reactie die ze weerspiegeld zag bij haar vader.

Manon stak haar hoofd om de deur. Ze keek naar Martin. ‘Even kort, want het wordt drukker beneden,’ zei ze. ‘Er was zojuist een man die vroeg of jij hier nog weleens kwam. Ik heb gezegd dat ik je al een tijdje niet gezien heb, zoals je gevraagd had.’ Haar gezicht verstrakte. ‘Ik weet niet wat er aan de hand is en ik wil het ook niet weten. Maar misschien is het beter als jullie hier eind van de avond weggaan.’

Na haar vertrek viel er een gespannen stilte.

‘Zie je wel, je bent vast gevolgd,’ zei Martin op misprijzende toon.

‘Gevolgd? Pa, ze wéten dat je hier vaker komt!’ Vera’s gedachten schoten alle kanten op.

‘Ze zullen wel hebben rondgevraagd,’ zei Martin. ‘Hoe dan ook is het wel duidelijk dat we snel moeten vertrekken, vanavond nog. Met het perkament én de staf. Dat hout is te bijzonder. Ik moet weten wat het is.’ Hij stond op en ijsbeerde door de kamer. ‘We gaan naar de kathedraal om de staf op te halen, na sluitingstijd. Ik heb een sleutel. Daarna regelen we een taxi en gaan naar Parijs. Ik ken daar een historicus die we kunnen raadplegen.’

Vera realiseerde zich dat het menens was. Ze voelde een knoop in haar maag. Ze was naar Chartres gekomen om zich ervan te verzekeren dat haar vader gezond en veilig was, niet om zich in het gevaar te storten. ‘Is het dat allemaal wel waard, pa?’

‘Het is het absoluut waard,’ zei hij. ‘En zoveel risico lopen we niet, zeker niet als we samen zijn en onder de mensen blijven. Lees eerst maar die tekst, nu we toch nog even tijd hebben. Ik kon flarden ervan vertalen, maar die waren nogal verwarrend. Het heeft te maken met religie, dat is wel duidelijk, en ik heb ook het woord “staf” kunnen ontcijferen. Maar verder kan ik er geen touw aan vastknopen. Ik krijg bijna de indruk dat de monnik die dit schreef niet helemaal bij zijn volle verstand was. Alsof hij hallucineerde.’

Vera reikte met bonzend hart naar het perkament. Het was slechts één pagina, dichtbeschreven in middeleeuws Latijn, in een slordig handschrift, waarbij de tand des tijds de leesbaarheid nog verder had aangetast. Een uitdaging om te vertalen, maar niet ondoenlijk. Dit was immers haar expertise. Ze doceerde klassieke talen op een gymnasium en zat al jaren in een internationale praatgroep die het gesproken klassiek Latijn levend wilde houden.

Ze wist niet hoeveel tijd er verstreken was toen ze de laatste regel vertaald had, maar Martin trommelde inmiddels ongeduldig met zijn vingers op het tafelblad. Ze leunde met een zucht achterover en staarde hem met grote ogen aan. Ze slikte moeilijk. Dit was... ongelooflijk.

‘En? Heb je het allemaal kunnen ontcijferen?’

Vera schraapte haar keel. ‘Grotendeels wel,’ zei ze langzaam. ‘Sommige passages waren lastig te lezen en te vertalen, want het

lijkt allemaal in haast geschreven, als een soort afscheidsbrief. Maar, zoals je zelf al zei, een deel van wat die monnik schrijft klinkt nogal ongelooftwaardig.’

Ze schoof het kladblok met de vertaalde tekst naar hem toe. ‘Lees maar. Dit is wat ik ervan kan maken. Het is voor een deel eigen interpretatie; woorden waarvan ik de betekenis afleid uit hun context. Maar ik heb niet alles kunnen vertalen.’

Martin zette zijn leesbril op en boog zich over het kladblok.

Het is het jaar des Heren 1281 en ik, Michaël, Benedictijnse monnik, schrijf dit in Ik leg mijn lot in handen van mijn naamgever, de heilige aartsengel Michaël, die onlangs verscheen in mijn dromen, zo helder als Zijn alwetendheid wat hij me toonde overschrijdt de grenzen van mijn begrip. Michaël openbaarde mij een geschiedenis die ik niet geloven kan maar toch geloven moet. Een gebeurtenis die plaatsvond in donkere tijden, nog vóór de geboorte van onze Heer, en gesitueerd op de plaats waar nu de kathedraal

Ooit, in de tijd van Julius Caesar, zouden natuuraanbidders, druïden genoemd, gevlucht zijn voor de Romeinse vervolging. samen bij een oude eik die zij als heilig zagen. Hun leider bezat een machtige staf, afkomstig van diezelfde boom. Dankzij de gecombineerde kracht van dat heilige hout en de heilige aarde waren zij in staat een poort te openen naar een andere wereld. ontsnappen aan de wreedheid van de Romeinen. De staf brak daarbij in tweeën.

In diezelfde droom toonde Michaël me de vindplaats van die gebroken staf en droeg hij me op het oude pad van de druïden te volgen. Ze zouden mij nodig hebben in die andere wereld. Ik zou er het kwaad moeten afwenden, in zijn naam,

En zie, ik heb de staf gevonden, plaats die me gewezen werd. Nu vertrek ik voor mijn heilige kruistocht, vanaf het labyrint. Het deel van de staf dat ongebruikt blijft laat ik achter, samen met dit schrijven, onder het wakend oog van de heilige Michaël. Tot mijn terugkeer, als God het wil.

Martin deed zijn leesbril weer in zijn borstzak en staarde peinzend voor zich uit. ‘Bijzonder,’ mompelde hij. ‘Die staf zou afkomstig

zijn van een heilige boom? En iets te maken hebben met een soort heidense versie van een hiernamaals?’

‘In ieder geval heidens in de ogen van de Kerk,’ zei Vera. Ze had tijdens haar studie regelmatig teksten gelezen over de oude druïden en hun geloof in de goddelijke krachten van de natuur. Dat waren denkbeelden waar Rome tweeduizend jaar geleden al moeite mee had. En nu nog steeds, vermoedde ze. Althans, in het Vaticaan. ‘En dat alles zag hij schijnbaar in een droom.’

‘Als het waar is,’ zei Martin, opeens weer sceptisch.

‘Waarom zou die monnik dat verzinnen? Ik heb weleens gelezen dat er ook tegenwoordig nog mensen zijn die beweren over Michaël te dromen. En niet zo weinig ook. Het is natuurlijk een van de bekendste aartsengelen, die opduikt in diverse religies.’

‘Mensen beweren van alles.’

Vera knikte. Ze onderdrukte een rilling. Ze was niet bijzonder gelovig, maar ze kon het idee van dat wakende oog van de fameuze aartsengel niet zomaar terzijde schuiven.

Martin keek haar hoofdschuddend aan. ‘Bizar, een monnik die het pad van een stel heidenen zou moeten volgen. Ik had het zelf niet kunnen verzinnen. Maar het blijft een bijzonder document, vooral omdat het de herkomst van de staf verklaart.’

‘Ook omdat hij de brief blijkbaar nooit meer heeft teruggehaald,’ voegde Vera eraan toe, ‘anders was de kist niet gevonden. Dat kan betekenen dat hij niet is teruggekomen van die... kruistocht. Dat prikkelt toch de fantasie.’

Martin keek fronsend op. ‘Dat zegt niet alles. Er kan van alles met hem gebeurd zijn. Mensen werden toen niet oud en een ongeluk zat in een klein hoekje.’

‘Hoe dan ook, het is een vondst van historische waarde.’

‘Dat is waar. En de staf is uitzonderlijk, dat zul je straks wel zien.’

‘Het is ook een vondst die jou feitelijk niet toebehoort,’ zei ze voorzichtig. ‘Het is eerder een soort... nationaal erfgoed? Je zet je carrière op het spel door er nu mee naar Parijs te gaan. Straks word je nog ontslagen.’

‘Denk je dat ik daar niet over heb nagedacht? Wat denk je dat er gebeurt als ik de vondst overdraag aan de Kerk? Dan verdwijnt alles mogelijk in een stoffig archief, want dit past niet in hun plaatje. Druïden, heilige bomen, een alternatieve wereld? Ze zullen het eer-

der als een bedreiging zien. En dan blijft mijn naam als ontdekker ongenoemd.’

‘Daar gaat het je dus om?’ zei ze hoofdschuddend. ‘Om de roem?’

‘Als je het zo noemen wilt. Ik nader het einde van mijn carrière en als er ooit een kans was om mijn naam te vereeuwigen dan is het als ontdekker van dit uitzonderlijke object.’

Vera beet op haar lip. Haar vader was duidelijk vastbesloten en dat verbaasde haar niet echt. Hij was iemand die zich permanent miskend leek te voelen. Hij was goed in zijn werk, maar dat had hem in zijn ogen nooit het prestige gebracht waarnaar hij hunkerde. Ook nu in Chartres was hij ‘slechts’ opzichter geworden, geen hoofdopzichter. Die eer was naar een Fransman gegaan.

Martin pakte de papieren van tafel en kwam overeind. Hij tuurde nog even tussen de gordijnen door naar buiten. ‘Zullen we gaan? De kathedraal is nu al een tijdje dicht, en in het donker zullen we niet opvallen.’

Vera aarzelde. Wilde ze dit echt? Liever niet, maar ze kon het niet maken om hem alleen te laten gaan. Bovendien was ze inmiddels nieuwsgierig geworden naar die staf, zeker na het lezen van de tekst. Ze knikte, pakte haar jas en rugzak en wachtte in stilte tot haar vader klaar was.

Samen liepen ze naar beneden, waar Martin zijn vriendin nog even aansprak en de rekening betaalde. Manon liet hen uit via een achterdeur bij de keuken. Er stonden afvalcontainers en het stonk er, maar het vergrootte hun kans om ongezien weg te komen.

Vera zette haar muts op, ritste haar jas dicht en volgde haar vader op weg naar de kathedraal.

De straten waren spaarzaam verlicht en bijna verlaten. Overdag was het hier gezellig, maar nu waren de meeste luiken gesloten en maakten vooral de smallere straten een wat naargeestige indruk. Normaal gesproken was dat geen enkel probleem, maar nu voelde ze zich er onprettig bij, zelfs met de forse gestalte van haar vader naast zich. Of beter gezegd, juist met hem bij zich, gezien de kennis die ze had opgedaan. Iedere schaduw voelde nu als een bedreiging.

Telkens als ze anderen tegenkwamen, kromp ze in elkaar. Meer dan ooit had Vera het gevoel bekeken te worden, heimelijk, evaluerend. Een man die tegen een gevel leunde, weggedoken in zijn

jas en scrollend op zijn telefoon, maakte dat ze haar tempo wilde versnellen. Ze moest zich beheersen om in de pas te blijven lopen met haar vader, die veel rustiger leek of in ieder geval de schijn beter wist op te houden.

Uiteindelijk kwamen ze op het plein waaraan de kathedraal lag. Het was hier drukker, waardoor ze enigszins konden opgaan in de massa. Dat luchtte op. De wind had hier vrij spel en Vera onderdrukte een rilling.

Ineens voelde ze Martins hand op haar arm. ‘Wacht,’ fluisterde hij.

Vera volgde zijn blik. Haar vader tuurde tussen de mensen door naar twee mannen die zich aan de andere zijde van het plein ophiielden, enkele tientallen meters verderop. Een van hen beëindigde juist op dat moment een telefoongesprek, terwijl de ander speurend om zich heen keek. Toeristen waren het niet, dat zag je meteen. Hun hele houding straalde waakzaamheid uit, iets wat zelfs van deze afstand opviel. De man met de telefoon stootte zijn metgezel aan en keek naar Vera en haar vader.

Martin vloekte zachtjes toen de mannen aanstalten leken te maken op hen af te komen.

Vera slikte en voelde de angst die net een beetje was weggeëbd met dubbele kracht terugkeren.

‘Kom.’ Martin liep met grote stappen naar de hoofdingang aan de voorzijde van de kathedraal. Vera volgde half rennend, half struikelend. Ze keek over haar schouder en zag het tweetal nu ook vaart maken.

Martin passeerde een hek en nam de paar traptreden naar de ingang. Ze volgde hem als een schaduw, ademloos. Haar vader zwenkte naar de linker van de drie toegangsdeuren. Hij trok een sleutel uit zijn jaszak en opende een meer dan manshoge deur die deel uitmaakte van het grotere geheel. Vera glipte achter hem naar binnen waarna hij de deur achter zich sloot en op slot deed.

Hun voetstappen echoden hoorbaar door de kathedraal. ‘We kunnen er zo aan de andere kant weer uit,’ zei Martin gespannen.

Voor Vera verliep het allemaal als in een angstige droom. Ze had geen oog voor de gotische schoonheid om haar heen, met de gebrandschilderde ramen en zuilen zo hoog als flatgebouwen.

Martin haastte zich naar een donkere nis aan de zijkant en kwam

een zenuwslopende minuut later terug met een korte houten staf. Hij nam niet de tijd om het voorwerp aan haar te tonen, maar liep meteen het centrale gangpad in.

Het geluid van een dichtklappende deur rolde als een donderslag door de kathedraal.

Vera verstijfde.

Slechts enkele tellen later zag ze een gedaante naar hen toe lopen. Achter zich hoorde ze nu ook het geluid van een deur, gevolgd door voetstappen. Ze keek om. Een man was zojuist binnengekomen via dezelfde ingang die zij hadden gebruikt. Blijkbaar bezaten hun belagers ook sleutels. Hoe kwamen ze daar in godsnaam aan?

Vera's hart klopte in haar keel. Het leek allemaal niet echt, deze confrontatie in het halfduister, midden in een van de beroemdste godshuizen ter wereld.

De twee bleven staan en blokkeerden het gangpad aan beide kanten. Martin stond stil als een standbeeld en Vera wist niets beters te bedenken dan zijn voorbeeld te volgen. Ze konden geen kant op.

De man tegenover hen liep rustig op hen af en bleef op een paar meter afstand stilstaan. Het was een korte, breedgebouwde man met een stierennek, een hoekige kin en zware wenkbrauwen. Het type dat je liever niet tegenkwam in het donker. Hij observeerde Martin met een scherpe blik.

‘Wie bent u?’ vroeg Martin.

‘Dat doet er niet toe. U weet wat ik wil.’

‘O? Weet ik dat?’ vroeg haar vader. Hij had inmiddels net als Vera gezien dat de tweede man zich een meter of tien achter hen had opgesteld.

Zelf stonden ze op het labirint, zag Vera, dicht bij het centrum ervan.

‘Ik wil die staf,’ zei de man. ‘En het perkament dat erbij hoort.’

Vera wierp een blik op haar vader. Ze hoopte dat hij zich zou beheersen. Diplomatie was niet zijn sterkste kant, zeker niet als hij respectloos bejegend werd.

‘En wat geeft u dat recht?’

‘Dit is geen spelletje. U weet niet wat u in handen hebt. Geef ons de spullen, dan kunt u beiden weer veilig naar huis.’ Hij liet zijn jas openvallen waardoor de handgreep van een pistool zichtbaar werd.

Vera's adem stokte, maar dat kwam niet alleen vanwege het wa-

pen. Het was vooral de staf in Martins handen die haar aandacht trok. Het hout lichtte duidelijk op, zoals haar vader had beschreven. Het was een onnatuurlijk licht, dat feitelijk niet kon bestaan en dat langzaam in intensiteit toenam.

Het viel Martin ook op, merkte ze, evenals de man tegenover hen.

Haar vader keek haar zijdelings aan. De triomfantelijke uitdrukking op zijn gezicht trof haar als een mokerslag. Want onder die triomf lag een kern van onbuigzaamheid. Hij had zijn gelijk gehaald en zou zijn troef niet snel uit handen geven.

‘Geef de staf,’ zei de man.

‘Hier?’ zei Martin. ‘Midden in het huis van God? Wilt u hier écht een wapen gaan trekken?’

‘Die staf,’ blafte de stierennek. ‘En het perkament.’

Het perkament? Vera’s gedachten gingen als vanzelf terug naar de woorden van de monnik. Wat had hij ook alweer geschreven? *De gecombineerde kracht van het heilige hout en de heilige aarde?*

‘En anders wat?’ vroeg Martin op uitdagende toon.

‘Anders hebben jullie een probleem.’ De hand van de man gleed naar de handgreep van zijn pistool.

De man achter hen kwam ondertussen hoorbaar dichterbij.

Paniek golfde door Vera’s lichaam. Iedere mogelijke uitweg was er een, hoe onwaarschijnlijk die ook leek. Ze greep de hand van haar vader en de staf die hij ermee vasthield, en duwde ze beide naar beneden.

Het hout tikte tegen de plavuizen.

En lichtte fel op.

Een desoriënterende tinteling schoot door Vera’s lijf, gevolgd door een verblindende flits.

Alles werd zwart...

HET HEILIGDOM

Vera kwam langzaam bij zinnen. Ze kon zich niet meteen herinneren waar ze was. Het was alsof ze ontwaakte uit een peilloos diepe slaap. Haar hoofd zat vol mist en ze rilde van de kou. Dat laatste kwam vooral door de koele lucht die langs haar huid streek. Waar kwam die vandaan?

Ze opende haar ogen en ineens was ze klaarwakker. Een golf van angst trok door haar lijf. Haar naakte lijf, merkte ze tot haar ontzetting. Waar waren haar kleren? Wie had haar uitgekleet? En waarom?

Ze duwde zichzelf overeind en keek om zich heen. Het eerste wat ze zag was het lichaam van haar vader, vlak naast haar. Ook hij was naakt. Hij ademde in ieder geval, zag ze aan zijn behaarde borst. Tussen hen in lag de staf, de natuursymbolen op het hout lichtten nog een beetje op.

Pas toen kwam de rest van haar omgeving in focus. Ze waren duidelijk niet meer in de kathedraal. De stoelen, het labyrint, zelfs de gebrandschilderde ramen, alles was verdwenen.

Droomde ze dit? Of had de staf inderdaad gewerkt zoals de monnik het had beschreven? Dat moest haast wel. Nooit eerder had een droom zó levensecht gevoeld.

Ze bevond zich op een stenen plateau, midden in een ronde ruimte die schaars verlicht werd door olielampen langs de muren. Was dat wat ze rook? Lampolie?

Poortachtige openingen en ramen boden zicht op een door de

maan beschenen buitenplein en veroorzaakten de tocht die haar deed rillen. Boven haar bevond zich een koepeldak.

Er stond geen meubilair. De ruimte werd gedomineerd door een reusachtig standbeeld waarvan de sokkel grensde aan het plateau waarop ze zich bevonden. Het beeldde een figuur uit in een soort monnikspij, het gezicht beschaduwd door een kap, de handen in elkaar geschoven en bedekt door de uiteinden van wijde mouwen.

Opeens klonk er een geschokte, verbaasde gil. Een exacte weerspiegeling van haar eigen gemoedstoestand.

De schreeuw onderbrak het monotone geprevel dat ze al gehoord had vanaf het moment dat ze bij bewustzijn kwam, realiseerde Vera zich nu. Ze tuurde schuin achter zich, voorbij het standbeeld. Daar zag ze enkele gedaantes uit de schaduw stappen. Ze kwamen over-eind vanuit een knielende positie, waarna ze op hun plaats leken te bevriezen, blijkbaar net zo verrast om haar te zien als andersom.

Vera werd zich acuut bewust van haar naaktheid. Zelfs al zou dit een droom zijn, dan nog voelde dit hoogst ongemakkelijk. Ze dook een beetje in elkaar en bedekte haar borsten met een arm.

Een van de gedaantes maakte zich aarzelend los van de groep en benaderde haar stap voor stap. Het was een jongeman, ook dat nog. Gelukkig leek ook hij zich met zijn houding geen raad te weten.

Vera wachtte roerloos af. Een snelle blik op Martin wees uit dat hij nog steeds buiten kennis was.

De jongeman kwam op enkele passen bij haar vandaan tot stilstand. Het was een twintiger, zo te zien, een beetje een zuidelijk type met zwart, kortgeknipt haar. Hij had regelmatige gelaatstrekken met een krachtige kin en prominente neus. Zijn kleding, een linnen broek en een lang wollen vest, deed ouderwets aan.

Hij bekeek haar met grote, donkere ogen, waarin ze zowel verwondering als angst meende te bespeuren. Zijn blik gleed van Vera naar het lichaam van haar vader, en vervolgens naar het stuk eikenhout dat tussen hen in lag. Tot haar verbazing leek de ontdekking van die staf nog de grootste schok bij hem te veroorzaken. Hij opende zijn mond en sloot die weer, blijkbaar zoekend naar woorden.

‘Heb je misschien iets waarmee we ons kunnen bedekken?’ vroeg ze aarzelend, bijna klappertandend. Ze had het echt koud.

Hij keek haar niet-begrijpend aan.

Vera had de vraag in het Frans gesteld en herhaalde die nu in het Engels.

‘Ik versta je niet,’ zei de man.

Tot haar verrassing verstond ze hém wel. Hij sprak klassiek Latijn.

‘Ik heb het koud,’ zei ze in het Latijn. ‘Heb je iets om mijn vader en mij te bedekken?’

Ze zag aan de opluchting op zijn gezicht dat hij haar begreep, maar voordat hij kon antwoorden, kwam er een jonge vrouw bij hem staan die hem paniekerig wees op een gestalte op het buitenplein die hun kant op kwam.

De jongeman verstijfde even, maar vermande zich snel. Hij trok razendsnel zijn vest uit, stapte op het platform en overhandigde het kledingstuk aan Vera. Hij zei iets tegen de vrouw, die zich uit een soortgelijk vest wurmde en dat over het lichaam van Martin spreidde. Vervolgens verlieten de twee het plateau en haastten ze zich naar een van de poortachtige openingen, hun bovenlijven slechts gehuld in een linnen onderhemd.

Vera trok het kledingstuk dankbaar aan. De ruwe wol prikte tegen haar huid, maar zorgde bijna onmiddellijk voor de warmte waar ze zo naar snakte.

Achter Vera kwam de gedaante dichterbij. Het was een rijzige vrouw van middelbare leeftijd, gekleed in een grijze mantel met een rode boord. Ze droeg een lange, houten staf die ze bij iedere stap tegen de vloer tikte. De vrouw riep iets naar de toekijkers die zich verzameld hadden, waarna die snel wegschoten.

Vera merkte nu ook dat de symbolenstaf die naast haar had gelegen was verdwenen! Ze keek even achter zich, maar zag dat de twee die hun vesten hadden gegeven al door de nacht waren opgeslokt.

‘Weten jullie niet dat dit heiligschennis is!’ snauwde de vrouw Vera toe. ‘Je mag niet op dit platform komen.’ Ze had de uitstraling van een strenge schooljuf, met de donkere haren in een knot en een misprijzende frons op haar verder knappe gezicht. Ook deze vrouw sprak Latijn, wat haar bestraffende toon nog hoogdravender deed klinken. ‘Halfnaakt nog wel,’ voegde ze eraan toe. ‘En wat is er met hem?’ vroeg ze, terwijl ze met de staf naar Martin wees. ‘Slaapt hij?’

Vera haalde diep adem. Waar ging dit heen? ‘Ik ben Vera,’ zei ze. ‘En dit is Martin, mijn vader.’ Ze boog zich even naar Martin toe

en zorgde ervoor dat het vest hem zo goed mogelijk bedekte. Hij kreunde een beetje en leek bij kennis te komen.

‘Hij komt al bij bewustzijn,’ vervolgde Vera, terwijl ze zich weer tot de vrouw richtte. ‘Ik heb geen idee hoe we hier terecht zijn gekomen. Ik weet niet eens waar “hier” is.’ Ze richtte zich moeizaam op en ging staan, waardoor ze ineens boven de vrouw uittorende, deels door het platform, deels door haar lengte.

De frons op het gezicht van de vrouw verdiepte zich tot een masker van argwaan en ze deed enkele passen achteruit. Ze prevelde enkele onverstaanbare woorden en maakte een rondzwaaiende beweging met haar staf.

Tot Vera’s verbijstering begonnen de olielampen ineens feller te branden, waardoor de ruimte veel beter verlicht werd. Ze slikte en voelde een tinteling door haar ledematen trekken.

‘Laat je handpalmen zien,’ beval de vrouw.

Vera keek haar een moment met grote ogen aan. Wat had dat nu weer te betekenen? Aarzelend hief ze haar handen op, de palmen naar buiten gericht. Het gebaar voelde als een bizarre persiflage op een oude western waarin iemand onder schot werd gehouden.

De vrouw richtte haar staf nu rechtstreeks op Vera en knikte alsof ze een vermoeden bevestigd zag. ‘Je bent een deviant,’ constateerde ze. ‘Dan moeten jullie wel een doodswens hebben om hier te komen.’ Ze staarde Vera enkele tellen onderzoekend aan. ‘Maar ik heb nooit eerder een deviant gezien zoals jij. Met dat vreemde accent van je, dat witte lijf en dat rode haar.’ Ze was zichtbaar in verwarring. ‘Waarom ben je hier? En waarom heb je je vader meegenomen? Is hij ziek en hoop je soms dat hij genezing vindt door de nabijheid van de *salvator*?’

‘Salvator?’ stamelde Vera, terwijl ze probeerde te verwerken wat ze allemaal hoorde. Ze was een deviant, een afwijkende? En wie was de salvator, de verlosser? Was dat het beeld waarvoor ze stond?

‘Doe niet alsof je de heerser der elementen niet kent,’ zei de vrouw nijdig, met een zijdelingse blik op het standbeeld. ‘Salvator Michaël.’ Terwijl ze de naam uitsprak, bracht ze de palm van haar vrije hand eerbiedig naar haar hartstreek.

Vera’s maag kromp ineen alsof iemand haar een stomp had gegeven. Michaël, de monnik die de brief had achtergelaten? De man

die zoveel eeuwen geleden naar een andere wereld zou zijn afgereisd via het labirint? Met behulp van een halve staf? Was het hem dan ook gelukt?

‘Vera?’

‘Pa!’ Ze knielde bij het lichaam van haar vader, die zich versuft oprichtte en met knipperende ogen opkeek.

‘Waar ben ik?’ vroeg hij met krakende stem. ‘Waarom ben ik naakt?’ vervolgde hij op onthutste toon. Het vest was van hem afgerold.

‘Hier, trek aan,’ zei Vera, terwijl ze hem het kledingstuk aanreikte.

Martin kwam verder overeind en trok het vest aan, nog steeds zichtbaar gedesoriënteerd.

‘Hoe voel je je?’

‘Is dit een droom?’ vroeg haar vader op zijn beurt.

‘Ik weet het niet. Het is... gecompliceerd.’

‘Spreek geen geheimtaal met elkaar,’ commandeerde de vrouw met de staf.

Martin ging met zichtbare moeite rechtop staan. Hij staarde de vrouw verbijsterd aan. ‘Dat klinkt als... Latijn,’ mompelde hij.

‘Stilte!’ donderde de vrouw. Ze bonkte met de onderkant van haar staf tegen de vloer. Een metershoge vuurstraal schoot uit de bovenkant van de staf de lucht in.

Vera voelde de hitte en ervoer een tinteling van top tot teen. Ze deinsde achteruit, net als haar vader.

Voetstappen naderden, gewoon luid in de ontstane stilte. Een man liep op hen af en bleef staan naast de vrouw. Hij droeg een soortgelijke grijze mantel en staf. Alleen was zijn boord niet rood, maar half blauw en half wit. Hij leek ouder dan de vrouw, met zijn grijzende bakkebaarden en een aristocratische uitstraling. Zijn blik gleed enkele tellen over Vera en Martin, waarna hij luisterde naar zijn collega, die hem op gedempte toon leek uit te leggen wat er was gebeurd.

Vera stond daar intussen ongemakkelijk naast haar vader. Haar benen en voeten voelden koud, maar haar bovenlichaam gelukkig niet meer, nu ze het vest tot boven toe dicht gespt had met de leren riempjes die daarvoor dienden. Hopeloos ouderwets, zoals alles wat ze hier gezien had. Behalve wat de vrouw hun had laten zien. Beschikte die over bovennatuurlijke krachten? Na Vera’s ervaring

met de symbolenstaf verbaasde haar dat minder dan ze nog maar kortgeleden zou hebben verwacht.

Martin stootte haar aan en leek wat te willen zeggen, maar Vera hield waarschuwend een vinger tegen haar lippen. Tot haar verrassing slikte hij zijn woorden in, al was het met zichtbare tegenzin.

‘Wie zijn jullie?’ vroeg de man die net was binnengekomen. ‘En waar komen jullie vandaan?’

Hij keek naar Martin, maar die hulde zich in stilzwijgen. Vera vermoedde dat hij te trots was om toe te geven dat hij het gesproken Latijn niet goed verstond en te koppig om haar vragend aan te kijken.

‘Wij zijn Vera en Martin Crispins,’ antwoordde ze. ‘We weten niet waar we nu zijn, maar we waren net nog in Chartres.’

Bij het noemen van die laatste naam vlogen de wenkbrauwen van de man omhoog. ‘Chartres?’ Hij leek even uit het veld geslagen. ‘Hoe ken je die naam?’

‘Die kent iedereen toch?’

‘Onzin, het is een naam uit een van de geschriften van Michaël,’ wierp de man tegen. ‘Slechts bekend bij...’ Hij wisselde een blik van verstandhouding met de vrouw. ‘Bij een select gezelschap. En priesters zijn jullie niet. Iemand als jij, met dat vurige haar, had ik herkend uit duizenden.’

‘Maar...’

De man onderbrak haar met een handgebaar en wees vervolgens naar Martin. ‘En waarom geeft hij geen antwoord?’

Vera merkte dat haar vader de discussie met groeiende frustratie volgde. Hij deed een stap naar voren, maar hield wijselijk in toen de vrouw haar staf op hem richtte.

‘Mijn vader spreekt geen Latijn,’ legde Vera haastig uit, terwijl ze een hand op Martins arm legde. ‘Maar lezen kan hij het wel.’

‘Waarom niet, hij heeft toch een tong?’

‘Jawel!’ Dit gesprek was ronduit bizar. ‘Maar we komen van een andere plaats, misschien wel van een andere wereld, waar men zelden Latijn spreekt.’ Ze wist niet hoe ze het anders uit moest leggen aan deze twee. Waren dit een soort priesters, zoals de man had geïmpliceerd?

‘Een andere wereld?’ De man en vrouw keken elkaar een moment geschokt aan. Ze leken op hetzelfde moment tot dezelfde conclusie

te komen, want beiden staarden onderzoekend naar de vloer van het platform.

Vera kon wel raden wat ze zochten. ‘We hadden een staf, maar die is weg.’

Die opmerking sloeg helemaal in als een bom.

‘Hoezo weg?’ vroeg de priester. Hij was zichtbaar ontdaan.

‘Meegenomen door de jongeman en vrouw die ons hun vesten gaven,’ hakkelde ze. Naar sommige woorden moest ze nog steeds zoeken. Of snel een Latijnse term verzinnen die dezelfde lading dekte. Ze haalde diep adem. ‘Toen we hier arriveerden waren we naakt.’

‘Wát! Hoe zag de staf eruit?’

‘Van eikenhout. Ongeveer zó lang.’ Vera gaf de lengte aan met haar handen. ‘Aan één kant was een breukvlak. Er waren natuursymbolen in gekerfd.’

‘Net als de staf van Michaël,’ zei de priester. Zijn stem beefde lichtjes. ‘Onze heiligste relik.’ Hij schudde langzaam zijn hoofd. ‘Kan de geschiedenis zich herhalen, na al die eeuwen?’

‘Maar iedereen weet hoe die staf eruitziet,’ protesteerde de vrouwelijke geestelijke. ‘Ze kunnen dat ook hebben verzonnen.’

De priester leek te worstelen met een innerlijke tweestrijd. ‘We kunnen het risico niet nemen,’ zei hij na enkele tellen. ‘Ondervraag de getuigen die hier waren toen deze twee arriveerden. Laat alle bezoekers fouilleren en het heiligdom afsluiten, niemand mag het verlaten. Stuur ook mensen om de toegangswegen te controleren.’

De vrouw knikte.

‘En roep een tempelwacht. Laat hem touw meenemen.’

‘Zoals u wenst.’ Ze draaide zich om en verdween door een van de poortopeningen. Prompt daalde de intensiteit waarmee de lampen brandden en werd het minder licht.

‘Eindelijk,’ verzuchtte Martin. ‘Waar ging dat over? Kunnen we hier nu weg en ergens opwarmen, of gaat hij ook moeilijk doen?’ Hij stapte het platform af.

Het antwoord op zijn tweede vraag volgde onmiddellijk.

De priester sprak enkele onverstaanbare woorden en wees met zijn staf naar Martin, die abrupt stopte, alsof hij tegen een onzichtbare muur liep.

Vera voelde weer die tinteling en zag hoe haar vader tevergeefs probeerde zich te bewegen.

‘Hé!’ riep Martin.

Vera kon bijna niet geloven wat ze zag. Wat als het verhaal van de monnik klopte? Wat als ze nu in zijn voetsporen waren gevolgd? Het idee leek nog steeds onwerkelijk, maar hoe meer ze van deze wereld zag, hoe meer ze erin ging geloven.

‘Alstublieft, mijn vader heeft geen kwaad in de zin,’ zei ze tegen de priester. Of was het een soort tovenaars? Hij beschikte in ieder geval over bovennatuurlijke krachten, net als de vrouw. ‘Hij zoekt alleen warmte en kleding. Net als ik.’

Hoewel de man gewend leek om bevelen te geven, aarzelde hij nu. Hij vernauwde zijn ogen en bestudeerde haar van top tot teen, zoals een zoöloog een nieuwe diersoort observeert.

‘Ik ben Vera, zoals u weet,’ vervolgde ze voorzichtig. ‘Hoe mag ik u noemen?’ Ze merkte dat ze zich bij iedere nieuwe zin comfortabeler begon te voelen met het spreken van Latijn.

‘Mijn naam is Antonius,’ zei de man. Het wantrouwen was van zijn gezicht te lezen. ‘Maar mijn aanspreektitel is eminentie.’

‘Eminentie?’ zei ze.

‘Ik ben hogepriester,’ antwoordde hij kortaf, op een toon alsof hij nog steeds niet kon geloven dat ze dat niet wist. Hij wees naar zijn blauw-witte boord. ‘Water en lucht.’

Water en lucht? De elementen? Eerder had de vrouw Michaël bestempeld als een heerser van de elementen, toch? Ineens vielen enkele zaken voor Vera op hun plaats. Michaël was weliswaar geen druïde, maar hij was wel afgereisd naar hún wereld. En in de aanbidding van de druïden speelden de vier elementen een belangrijke rol. Konden deze priesters de elementen manipuleren? De vrouw met de rode kraag had al laten zien hoe vaardig ze was met vuur.

Op dat moment kwam een jongeman binnen, uitgedost alsof hij juist uit een King Arthur-film was weggelopen. Hij droeg geen helm, maar wel een lange maliënkolder en daarover een witgrijs tuniek met een soort wapenschild. Aan zijn riem hingen een kort zwaard en een dolk, en in zijn handen hield hij een bundel touw. Het wapenschild was een vierkleurige cirkel met daarin een afbeelding van een wijdvertakte boom. De kleuren, rood, wit, blauw en bruin, besloegen ieder een kwart van de cirkel. De jongeman staarde enkele tellen verrast naar Vera, waarna hij de tegenwoordigheid van geest

had zich tot de hogepriester te richten. ‘U had om een tempelwacht gevraagd, eminentie?’

‘Bind hun polsen en enkels, maar zorg dat ze nog wel kunnen lopen.’

‘Jazeker, eminentie.’

Vera schrok. ‘Dat is toch niet nodig? We zullen meewerken,’ probeerde ze nog. Werden ze in een cel gegooid? En waarom hadden ze touw nodig als ze ook magische middelen hadden om iemands bewegingen te controleren? Of kostte dat laatste te veel kracht?

De tempelwacht liep eerst op de bewegingloze Martin af en deed zoals hem gevraagd was. Protesteren deed Martin gelukkig niet, maar zijn frustratie straalde uit iedere porie. Vera snapte hoe machteloos haar vader zich moest voelen. Hij sprak de taal niet en had dus geen idee wat er gaande was. Maar ook voor hem moest het inmiddels duidelijk zijn dat verzet zinloos was.

Toen de jongeman naar Vera liep, ging ze op haar hurken zitten. Ze was van nature niet zo preuts, maar vond het toch geen prettig idee dat hij onder haar vest zou kunnen kijken.

De tempelwacht was ongeveer van haar eigen leeftijd, met zwart haar en levendige bruine ogen. Hij bond haar polsen routineus aan elkaar, maar vermeed onnodige ruwheid.

Hij rook naar zweet. Niet zo aangenaam, maar waarschijnlijk was deodorant hier niet verkrijgbaar, als het al bestond. Ze ving ook een olieachtige geur op. Was dat gebruikt voor onderhoud van de maliënkolder? Ze zag dat ook hij een donker teken droeg op de palm van zijn rechterhand. Het was weer die cirkel met daarin een wijdvertakte boom, alleen nu zonder kleuren.

Terwijl de man haar bond, nam hij haar nieuwsgierig op. Toen zijn blik de hare kruiste keek hij haar iets langer aan dan fatsoenlijk was. Vera keek weg, maar iets later dan ze normaal gesproken deed. Daar waar de priester haar vrouwelijkheid compleet had genegeerd, deed de soldaat het omgekeerde.

‘Kom mee,’ beval Antonius, toen de tempelwacht klaar was. Hij wees naar een van de poorten en ging hen voor.

‘We moeten hem volgen,’ zei ze tegen Martin, die inmiddels zijn bewegingsvrijheid had teruggekregen.

‘Dat snap ik,’ snauwde hij. ‘Die korte bevelen versta ik nog wel, maar verder word ik hier niet blij van. Mensonterend, dat is het.’

‘Zou het waar zijn? Zijn we in de wereld van die monnik terechtgekomen?’

‘Je had die staf niet moet gebruiken,’ zei hij. Blijkbaar dacht ook hij dat ze op die manier hier waren gekomen, hoe ongelooflijk dat ook leek.

Ze liepen beiden achter de priester en de tempelwacht aan. De touwen tussen hun enkels waren gelukkig lang genoeg om ruime passen te kunnen zetten en eenmaal buiten bleek de grond nog steeds geplaveid, wat een zegen was voor hun blote voeten.

Vera keek om zich heen en haar mond viel open.

Het uitzicht overviel haar compleet.

Het platform waar ze vanaf kwamen lag op een bergplateau. Aan één kant van het ronde koepelgebouw zag ze een reeks eenvoudige gebouwen, opgetrokken uit leem en ruwe steen. Ook was er een soort stal. Aan de andere kant, ver onder hen, zag ze een grote stad, gelegen aan een meer en gehuld in halfduister. De overvloedige verlichting die ze normaal gesproken associeerde met stedelijke bebouwing ontbrak totaal. Ze zag geen autowegen, straatlantaarns of lichtreclames en geen woon- en kantoortorens. Ze kon alleen maar contouren onderscheiden en die waren talrijk en hoekig, met enkele grotere gebouwen die het centrum domineerden. Op het water en in de haven zag ze alleen zeilschepen, in allerlei soorten en maten.

Het enige wat vertrouwd voelde was wat Vera boven zich zag. Een met sterren bezaaide hemel waarin een bijna volle maan mogelijk maakte dat ze dit alles kon waarnemen.

‘Het lijkt verdomme wel of we naar het verleden zijn getransporteerd,’ hoorde ze haar vader zeggen.

‘Of naar een alternatief heden,’ mompelde ze.

‘Stilte,’ zei de hogepriester over zijn schouder. Hij klonk nijdig. De Engelse taal was hem blijkbaar onbekend en dat irriteerde hem.

Vera voelde de wind langs haar benen strijken en onderdrukte een rilling. Echt koud was het niet, maar aangenaam was anders. De lucht die ze ademde leek gelukkig fris en schoon, echte berglucht. Ze schatte dat ze zich een paar honderd meter boven de stad bevonden, niet echt hoog.

Op het plein voor het koepelgebouw stonden groepjes mensen bijeen, waarschijnlijk bezoekers van het heiligdom, die hen met grote ogen bekeken. Ook zag ze nog enkele mannen in maliënkol-

ders met hetzelfde wapenschild op hun tuniek als hun begeleider.

Antonius betrad een van de gebouwen, een van de grootste in de rij. Het had slechts één verdieping en de inrichting bleek net zo spartaans als de buitenkant deed vermoeden. De zitkamer waar de hogepriester hen mee naartoe nam was sober ingericht. Op de stenen vloer stonden alleen enkele tafels en stoelen van eikenhout. Een wollen tapijt en een brandende open haard zorgden nog voor enig comfort.

Nadat ze hadden plaatsgenomen, wachtte Vera af tot de man hen zou aanspreken. Ook Martin leek te beseffen hoe de machtsverhoudingen lagen, want hij hield zich rustig, al zag ze dat hij vanbinnen kookte.

Even later kwam de tempelwacht binnen met enkele kledingstukken. Hij verwijderde de touwen rond hun polsen en enkels en reikte hun beiden een linnen broek, een leren riem en een paar soepele leren sandalen aan. Daarna trok hij zich terug.

Vera trok de broek aan, ook al voelde dat niet aangenaam, zo zonder ondergoed. Maar ze moest het er maar mee doen. Ook Martin trok een vies gezicht maar volgde haar voorbeeld. Het zag er een beetje lachwekkend uit, want de broeken waren te kort voor hun lange benen.

De hogepriester schraapte zijn keel en keek haar aan. ‘Vertel je vader dat dit gebouw bewaakt wordt door priesters en tempelwachten. Komende nacht blijven jullie hier als mijn... gasten.’

‘Gasten?’ zei Martin cynisch. ‘Is dat potjeslatijn voor gevangenen? Waar zijn we hier in godsnaam terechtgekomen? En spreekt hij alleen maar Latijn? Kan ik niet rechtstreeks met hem praten?’

Vera merkte dat Antonius haar gedurende haar woordenwisseling met Martin met nauwelijks verholde irritatie observeerde. ‘Wat is dat gebrabbel?’

‘Engels, het is de taal van ons moederland.’

‘Een moederland? Zoiets bestaat toch niet? Wat een vreemde... taal. In Autricum spreken we de taal van de verlosser.’

‘Autricum?’ Vera voelde ineens een knoop in haar maag. Zo werd Chartres vroeger genoemd, in de Gallo-Romeinse tijd rond het begin van de jaartelling. Dat wist ze nog van haar studie.

‘Wat zegt...?’ begon Martin, al net zo ongeduldig als de hogepriester.

Antonius stak een gebiedende hand op en Martin slikte zijn vraag in. De hogepriester had een onmiskenbaar aura van autoriteit en haar vader leek intussen een gezond respect te hebben voor de staf die de man naast zich had gezet.

‘Vertel hem dat hij zijn mond moet houden zolang wij in gesprek zijn,’ zei de hogepriester snuivend. ‘Informeer hem later maar. Dit is zo al verwarrend genoeg.’

Vera slikte. ‘Hij vraagt of je even stil wil blijven, pa,’ zei ze voorzichtig, wetend hoe dit hem zou kwetsen. ‘Jij spreekt geen Latijn en hij geen Engels, dus hij wil eerst alleen met mij praten. Daarna praat ik jou bij.’

Even leek haar vader zijn ongenoegen te willen uiten, maar hij wist zich te beheersen. ‘Als het moet. Heeft hij niet wat te drinken? Ik heb een droge mond.’

Vera gaf het verzoek door.

‘Later,’ zei de hogepriester. ‘Eerst informatie. Vertel me precies hoe jullie op het platform terecht zijn gekomen.’

Vera haalde diep adem en stak van wal. Ze vertelde over de vondst van de halve staf en inhoud van de brief van Michaël, over hun gang naar de kathedraal en over haar gebruik van de staf toen ze bedreigd werden. Verdere details over Martins achtervolgers liet ze weg, veel zinnigs had ze toch niet over hen te zeggen.

De hogepriester luisterde zichtbaar gebiologeerd en onderbrak haar niet, bijna tot haar eigen verbazing.

‘Zo, zo,’ zei hij zachtjes, toen ze uitgesproken was. De man keek haar enige tijd peinzend aan. ‘Dat is een bijzonder verhaal.’ Hij trommelde met zijn vingertoppen op de leuning van zijn stoel. ‘Ge-loofwaardig wordt het echter pas als de staf gevonden wordt.’

Hij keek naar de deur. ‘Wachter!’

De tempelwacht kwam binnen.

‘Haal water en wat te eten voor onze gasten.’

De man boog en verdween weer.

‘Lijkt de omgeving van waaruit jullie vertrokken, de plaats waar ook de verlosser vandaan kwam, op deze omgeving?’

Dit was een lastige, bedacht Vera. De enorme technologische vooruitgang van de afgelopen eeuwen was schijnbaar aan deze wereld voorbij gegaan, althans afgaand op het beeld dat ze tot nu toe kreeg. ‘Dat is moeilijk om nu al in te schatten, eh, eminentie,’ zei ze

langzaam, naar de juiste woorden zoekend. ‘Ik heb nog bijna niets van deze wereld gezien. Maar verschillen zijn er in ieder geval. Van wat ik tot nu toe heb gezien van deze, eh, omgeving, lijkt die meer op de wereld van waaruit Michaël kwam dan degene van waaruit mijn vader en ik komen. Tussen het vertrek van Michaël en dat van ons liggen eeuwen. In die periode is de bevolking op onze wereld enorm gegroeid en heeft men zich verder ontwikkeld.’

‘Verder ontwikkeld?’

Vera slikte moeilijk. ‘In ieder geval ánders ontwikkeld,’ vervolgde ze aarzelend. Hoe kon ze dit uitleggen? Zou ze hem dan niet kwetsen? Kon dit niet beter wachten tot ze méér wist over deze nieuwe realiteit? Ze probeerde het gesprek een andere wending te geven en keek veelbetekenend naar de rechterhandpalm van de hogepriester, waarin geen ronde cirkel te zien was. ‘Overigens, de priesteres noemde mij daarstraks een deviant, omdat het symbool op mijn handpalm ontbreekt. Ik zie dat u het ook niet hebt. Maar u bent toch geen... deviant?’

Ongeloof en verrassing vochten op het gezicht van de hogepriester om voorrang. Hij staarde haar aan alsof ze een non was die hem een oneerbaar voorstel had gedaan. Het duurde even voordat hij antwoordde. ‘Ik zal er vooralsnog maar van uitgaan dat je spreekt vanuit onwetendheid,’ zei hij toen op donkere toon. ‘Want als ik bewijs had voor het tegendeel zou ik je laten geselen en opsluiten.’

Vera slikte. Geselen? Ze zaten hier blijkbaar echt nog in de middeleeuwen. ‘Mijn excuses, eminentie,’ stamelde ze. ‘Het is inderdaad mijn onwetendheid.’

‘Hm, dat zal ik dan maar geloven, voor dit moment.’

De stilte die tussen hen viel werd gelukkig doorbroken door de terugkeer van de tempelwacht, die een dienblad bracht met daarop enkele houten bекers en een bord met verschillende soorten worst. Vegetarische opties ontbraken – Vera at doorgaans praktisch vleesloos – maar verbazingwekkend vond ze dat niet. Dat leek ook niet te passen bij een gastheer die zojuist het woord ‘geselen’ in de mond had genomen.

Martins gezicht lichtte op, zag ze. Ze had zelf ook dorst, honger niet echt. Gelukkig maar, want ze had geen idee wat ze hier voorgeschoteld kreeg.

Vera had nog maar net van het koele water genipt toen een

nieuwe bezoeker zich aandiende. De priesteres met de rode boord kwam binnen.

‘Vertel, Claudia, is de staf gevonden?’

De priesteres keek Antonius vragend aan. ‘In hun bijzijn, eminentie?’

‘Ik zie geen reden om dat geheim te houden.’

Vera zag dat Claudia haar een zure blik schonk, maar zich snel weer tot haar meerdere wendde. ‘De twee die de staf naar verluidt hebben meegenomen zijn spoorloos. Ze zijn niet gezien door de wachtposten die de toegangswegen bewaken en we moeten aannemen dat ze de bergen in zijn gevlucht.’

Antonius fronste zijn wenkbrauwen. ‘Dat maakt het helaas des te aannemelijker dat ze iets van waarde hebben gevonden, misschien inderdaad die staf. Morgen bij daglicht zullen we meteen een grote zoekactie starten. Ze kunnen in het donker niet ver zijn gekomen, veel te gevaarlijk.’

‘Dat ben ik met u eens, eminentie.’

‘En wat vertelden de aanwezige omstanders over het moment dat deze twee arriveerden?’

De priesteres schraapte haar keel. ‘Die bevestigden min of meer wat de vrouw beweerde.’ Haar blik gleed even naar Vera. ‘Het ene moment was er niemand op het platform en het volgende moment waren zij en haar vader er, geheel naakt. Niemand heeft hen eerder gezien in of rond het heiligdom.’

Vera merkte dat de priesteres het met tegenzin zei, alsof ze Vera liever meteen als een leugenaar had ontmaskerd.

‘Dat wisten ze zeker?’

‘Ik heb het ze laten zweren op de naam van de verlosser.’

‘En de staf? Hebben ze die gezien?’ Antonius klonk gespannen.

Claudia schudde haar hoofd. ‘Niemand die het zeker wist. Ze stonden er te ver vandaan.’

‘Hm, dat is jammer.’ Antonius zweeg even, in gedachten verzonken. ‘Dank voor de informatie,’ zei hij toen.

‘Wilt u dat ik een koerier naar de stad stuur om extra mensen te regelen voor de zoektocht morgen?’

‘Nee, doe maar niet. Ik wil dit eerst in, eh, eigen beheer houden. Tot er meer duidelijkheid is.’

Dat antwoord leek de priesteres te verrassen, maar ze herstelde

zich voordat Antonius het merkte. ‘Jawel, eminentie,’ zei ze vormelijk.

‘Je kunt gaan.’

De priesteres verliet de kamer met rechte rug. Vera kreeg niet de indruk dat de twee elkaar erg mochten.

Naast zich hoorde Vera haar vader kauwen. Ze zag dat hij zijn water al had opgedronken en nu met smaak leek te eten van de worst. Het was waarschijnlijk een soort bezigheidstherapie om te verbloemen hoe machteloos hij zich voelde nu hij alles moest overlaten aan zijn dochter, iets wat helemaal tegen zijn natuur inging.

Antonius veerde ineens op, alsof hij een ingeving kreeg. ‘Ik kan blijkbaar niet uitsluiten dat je de waarheid spreekt,’ zei hij, terwijl hij haar indringend aankeek. ‘Ik wil iets uitproberen. Let goed op en steek een hand op als je iets voelt. Vertel je vader om hetzelfde te doen.’

‘Iets voelt?’

‘Dat merk je vanzelf. Vertel het je vader.’

‘Pa, hij wil dat we een hand opsteken zodra we iets voelen.’

Martin slikte een stuk worst weg en keek haar bevreemd aan. ‘Iets voelen? Zit ik net lekker te eten...’

Ze haalde haar schouders op. ‘Dat merk je schijnbaar vanzelf.’

De hogepriester begon zachtjes te prevelen in een voor haar onbekende taal.

Vera voelde niets en werd zich alleen maar bewuster van het absurdistische karakter van wat er de afgelopen uren gebeurd was.

Ineens trok een tinteling door haar lijf.

Aarzelend stak ze een hand omhoog. Martin deed hetzelfde.

Plotseling tochtte het, alsof een buitendeur was geopend. Maar dat was niet geval. De tocht verdween weer en het prikkelende gevoel trok weg.

Antonius murmelde weer wat.

Een nieuwe golf van tintelingen overviel haar, nog iets sterker dan de eerste keer. Meteen gaf ze het signaal, min of meer gelijktijdig met haar vader.

Het water dat nog in haar beker stond kwam plotseling in beweging, alsof het begon te koken.

De hogepriester viel stil, met zijn ogen gesloten. Hij haalde diep adem en leek ietwat gedesoriënteerd.

Even overwoog Vera de gelegenheid aan te grijpen om de kamer uit te rennen en te vluchten, samen met haar vader. Maar dat idee verdween net zo snel als het gekomen was. Waarheen zouden ze kunnen gaan? Ze zaten hier vast, omringd door mensen met wapens en magische krachten. Het gevoel van machteloosheid greep haar naar de keel. Hoe kwamen ze hier ooit weg?

Toen Antonius zijn ogen enkele tellen later weer opende, staarde hij haar aan met samengeknepen lippen, zijn gezicht strak en onleesbaar. ‘Dat was... verhelderend,’ zei hij op bedachtzame toon.

‘In welke zin?’ probeerde Vera.

‘Dat is nu niet belangrijk.’ Hij pakte zijn staf en stond op. ‘Het is al laat. Morgen praten we verder.’ Hij verhief zijn stem. ‘Wachter!’

‘Maar...’

‘Morgen!’

De tempelwacht stond intussen in de deuropening.

‘Breng hen naar de gastenkamer. Doe de deur op slot en zorg voor meerdere wachtposten, gedurende de hele nacht.’

‘Jawel, eminentie.’

De jongeman ging hen voor naar een deur verderop in de gang. Ze werden een kleine, onverwarmde kamer in gedirigeerd. Er stonden twee houten bedden met matrassen en dekens, een emmer, een waterkan en een soort wasbak. Het enige raam was afgesloten met een luik. Een olielamp zorgde voor verlichting. De tempelwacht bleef in de deuropening staan terwijl ze de kamer inspecteerden.

‘Vera?’

‘Ja, pa?’

‘Wat is er gebeurd met de staf die we bij ons hadden?’

‘Die is gestolen door degenen die ons de vesten gaven, meteen na onze aankomst. Jij was toen nog buiten bewustzijn.’

‘Dan had je beter moeten opletten,’ zei hij op verwijtende toon. ‘Misschien was die staf wel de enige mogelijkheid om terug te keren naar Chartres.’ Hij keek haar zijdelings aan. ‘Waar we overigens nog steeds geweest waren zonder jouw roekeloze actie.’

Vera beet op haar lip. Het was zijn stijfkoppigheid geweest die hen in gevaar had gebracht en haar tot die daad had gedreven. Maar wat had het voor zin om hem daarmee te confronteren?

Het gezicht van Martin betrok. ‘Wil je onze vriend daar iets vragen?’

‘Ik kan het proberen.’

‘Vraag hem hoe oud de mensen in deze wereld gemiddeld worden.’

Ze keek Martin verrast aan, maar gaf zijn vraag door aan de jongeman.

De tempelwacht leek ook overvallen door de ongewone vraag, maar gaf toch antwoord. ‘Gemiddeld? Vijfendertig? Veertig? Maar sommigen worden veel ouder, zoals uw vader. Dat zijn echter uitzonderingen.’

Vera vertaalde het antwoord met een knoop in haar maag. Nu begreep ze waar Martin heen wilde.

De wachter vertrok met een niet onvriendelijke hoofdknik naar Vera, en deed de deur achter zich hoorbaar op slot.

Martin ging op een van de bedden zitten. ‘Terwijl jij met die Antonius zat te keuvelen had ik tijd om na te denken.’ Hij haalde diep adem en keek haar recht in de ogen. ‘De dokter vertelde me onlangs dat mijn pacemaker nog maximaal één jaar meegaat. Hij moet vervangen worden voordat de batterij leeg is. Stel dat we niet kunnen terugkeren, heb je dan de indruk dat ze hier de vereiste medische kennis hebben voor zo’n ingreep?’ Die laatste vraag droop van sarcasme.

Vera plofte somber op het andere bed neer.

Ze had haar vader in de kathedraal proberen te redden, maar daarmee tegelijk zijn doodsvonnis getekend.